

Заснований у квітні 2015 р.

Зареєстрований
Міністерством
юстиції України

Свідоцтво
Про державну реєстрацію
серія КВ № 24402-14242ПР
від 28.12.2019 р.

Виходить шість разів на рік.
Мова видання: українська
та англійська.

На підставі Наказу Міністерства освіти
та науки України № 627 від 14.05.2020 р.
(додаток 2) та Наказу Міністерства освіти
та науки України № 1166 від 23.12.2022 р.
(додаток 3) журнал включено до Переліку
наукових фахових видань України
категорії «Б» у галузі юридичних наук
(081 «Право», 293 «Міжнародне право»,
262 «Правоохоронна діяльність»).

Журнал включено до міжнародної
наукометричної бази Index Copernicus
International (Республіка Польща).

Адреса редакції:
вул. Успенська, 1
м. Одеса, Україна, 65014

Одеський державний університет
внутрішніх справ

Юридичний бюлетень

Випуск 29

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

Рекомендовано до друку Вченою радою
Одеського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 12 від 27.06.2023 р.)

Головний редактор:

Галуцько Віра Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, заступник декана Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ.

Заступник головного редактора:

Шкута Олег Олегович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри професійних та спеціальних дисциплін Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ.

Секретар:

Ізбаш Катерина Сергіївна, кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу організації наукової роботи Одеського державного університету внутрішніх справ.

Члени редакційної колегії:

Аброськін Вячеслав Васильович, кандидат юридичних наук, Одеський державний університет внутрішніх справ; Албул Сергій Володимирович, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри оперативного-розшукової діяльності Одеського державного університету внутрішніх справ; Бабенко Андрій Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, декан факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Одеського державного університету внутрішніх справ; Белогубова Оксана Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент, заступник завідувача з наукової роботи кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»; Бондар Валерія Валеріївна, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ; Боровик Андрій Володимирович, кандидат юридичних наук, доцент, проректор з наукової роботи Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука; Горошко Валентина Валентинівна, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри психології Одеського державного університету внутрішніх справ; Денисова Аліна Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Одеського державного університету внутрішніх справ; Дришлюк Володимир Ігорович, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри трудового, земельного та господарського права Одеського державного університету внутрішніх справ; Дрьомін Віктор Миколайович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України (НАПрН України), професор кафедри кримінального процесу, оперативного-розшукової та детективної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений діяч науки і техніки України, керівник Центру з проблем вивчення організованої злочинності та корупції; Іванський Андрій Йосипович, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, головний науковий співробітник Науково-дослідного інституту інформатики та права Національної академії правових наук України, професор кафедри кримінального процесу, оперативного-розшукової та детективної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»; Ісмаїлов Карен Юрійович, кандидат юридичних наук, завідувач кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення Одеського державного університету внутрішніх справ; Катеринчук Іван Петрович, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Одеського державного університету внутрішніх справ; Корніснко Максим Вікторович, доктор юридичних наук, професор, проректор Одеського державного університету внутрішніх справ; Колб Олександр Григорович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; Крикун Вячеслав Віталійович, доктор юридичних наук, доцент, проректор Одеського державного університету внутрішніх справ; Легеца Олія Олександрівна, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права Інституту соціальних та гуманітарних наук Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»; Мандриченко Жанна Василівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу, детективної та оперативного-детективної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»; Матієнко Тетяна Василівна, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри криміналістики та психології Одеського державного університету внутрішніх справ; Меркулова Валентина Олександрівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ; Нікітін Анатолій Анатолійович, кандидат юридичних наук, доцент, проректор Одеського державного університету внутрішніх справ; Павлютін Юрій Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, проректор Одеського державного університету внутрішніх справ; Пасько Ольга Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри криміналістики та психології Одеського державного університету внутрішніх справ; Прудка Людмила Миколаївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри криміналістики та психології Одеського державного університету внутрішніх справ; Резніченко Семен Васильович, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ; Тетерятник Ганна Костянтинівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального процесу Одеського державного університету внутрішніх справ; Ярмачі Христофор Петрович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Одеського державного університету внутрішніх справ; Vlad Vernyhora, L.L.M., BA (Hons), MA, DSocSc, Lecturer in International Relations, School of Law, Tallinn Technical University (Tallinn, Estonia); Hans-Joachim Schramm, Prof. Dr. habil., Hochschule Wismar University of Applied Sciences Technology, Business and Design Fakultät für Wirtschaftswissenschaften Wismar Business School Philipp-Müller-Straße (Wismar, Germany).

Редколегія не завжди поділяє погляди авторів публікації

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

У збірнику розглядаються актуальні питання теорії держави та права, цивільного права, адміністративного права та адміністративної діяльності, проблеми протидії злочинності, юридичної психології та ін.

Для науковців, юристів-практиків, викладачів, ад'юнктів, аспірантів, слухачів, курсантів та студентів закладів вищої освіти юридичного профілю, а також всіх тих, хто цікавиться питаннями розвитку науки та права.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

<i>Приходько Анна Володимирівна, Бабін Борис Володимирович, Плотніков Олексій Володимирович</i> ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ: ВИКЛИКИ ПРАВОВОГО РЕАГУВАННЯ	13
<i>Богатирьов Іван Григорович</i> ВИПРАВЛЕННЯ І РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ НАРКОЗАЛЕЖНИХ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ В УКРАЇНІ.....	25
<i>Гуренко Мар'я Анатоліївна</i> ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	32

ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОГО, ГОСПОДАРСЬКОГО ТА ТРУДОВОГО ПРАВА

<i>Байло Олена Володимирівна</i> ВИЗНАННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ НЕДІЙСНИМ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ОСІБ.....	39
<i>Блінова Ганна Олександрівна</i> ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	45
<i>Заярний Олег Анатолійович, Деркаченко Юлія Вікторівна</i> ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОБРОБКИ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ЧАТ-БОТІВ ЗІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ НА ПРИКЛАДІ СНАТGPT.....	55
<i>Ковалевич Ігор Ігорович</i> ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТНИХ БІРЖ В УКРАЇНІ.....	63
<i>Курман Тетяна Вікторівна</i> ВИРОБНИЦТВО ОРГАНІЧНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	70
<i>Овчаренко Олена Миколаївна</i> РЕФОРМА СИСТЕМИ СУДОУСТРОЮ ТА ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ВИКЛИКИ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ.....	77
<i>Осіпов Юрій Володимирович</i> ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ ЯК ІНСТИТУТУ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ, СВОБОД ТА ІНТЕРЕСІВ У СФЕРІ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН.....	90
<i>Потін Микола Миколайович</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ УТИЛІЗАЦІЇ ВІДХОДІВ ВІЙНИ.....	98

<i>Привиденцев Олександр Геннадійович</i> ЕЛЕКТРОННЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ЯК ДОКАЗ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: КЛАСИФІКАЦІЯ ТА СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА	111
<i>Рядінська Валерія Олександрівна, Епель Оксана Володимирівна</i> СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ.....	123
<i>Токарева Віра Олександрівна</i> РЕАЛІЗАЦІЯ СІМЕЙНОЇ ПРАВОЗДАТНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ.....	134
<i>Федорончук Ігор Володимирович</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ ВТРУЧАННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАХИСНИКА ЧИ ПРЕДСТАВНИКА ОСОБИ.....	142

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА АДМІНІСТРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

<i>Алексєєнко Анна, Федорченко Олег Володимирович, Камінська Олена Анатоліївна</i> ВИЗНАЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ВІДПОВІДНО ДО УМОВ СУЧАСНОСТІ.....	151
<i>Анохін Андрій Миколайович, Пустовий Олександр Олександрович</i> ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ СТ. 124 КУпАП.....	159
<i>Бабенко Кристина Петрівна</i> ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ПОДАТКОВИХ ПРОЦЕДУР ЗА ХАРАКТЕРОМ ПОДАТКОВОГО ОБОВ'ЯЗКУ.....	169
<i>Білякова Алла Віталіївна</i> ПРАВОВИЙ СТАТУС ЖУРНАЛІСТА В УКРАЇНІ	176
<i>Бойко В'ячеслав Петрович</i> ЗАСАДИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ПРАВОСУДДЯ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА	183
<i>Брановицький Віктор Володимирович</i> НОРМОТВОРЧІ ПОВНОВАЖЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ У ГАЛУЗІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ.....	188
<i>Жильцов Олександр Леонідович</i> СУЧАСНИЙ СТАН ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ.....	197
<i>Залужний Валерій Федорович</i> ВІЙСЬКОВО-ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	204
<i>Зелінська Яна Сергіївна</i> ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТІВ ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	213

<i>Карпенко Сергій Русланович</i> ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В КОСМІЧНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	221
<i>Кобко Євген Васильович</i> АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ.....	230
<i>Ковбас Ігор Васильович, Коваль Віталій Олександрович</i> ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ...236	
<i>Корінний Сергій, Задніпряна-Корінна Мар'яна Юріївна</i> СУДОЧИНСТВО В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ.....	244
<i>Коропатов Олег Миколайович, Тригуб Сергій Миколайович</i> МЕТОДИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ.....	252
<i>Рагімов Фаїг Вагіф огли</i> РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ: МІЖ ВІТЧИЗНЯНОЮ ТРАДИЦІЄЮ І ЄВРОПЕЙСЬКИМ ДОСВІДОМ.....	258
<i>Фомічов Костянтин Сергійович</i> ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ФОРМУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ЗАХИЩЕНОСТІ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	264
<i>Чернов Микола Миколайович</i> ДЕЯКІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ.....	273
<i>Шевчук Олександр Михайлович, Ковтун Марина Сергіївна, Спасенко Вікторія Олександрівна</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ.....	280
<i>Шпак Юрій Станіславович</i> ПРАВОВИЙ РЕЖИМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ...288	
<i>Юморанов Денис Ігорович</i> МЕТОДИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ГАЗОПОСТАЧАННЯ	293

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ

<i>Заверуха Олег Богданович</i> ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ПОДАТКОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ.....	301
<i>Колодін Денис Олексійович, Абакіна-Пілявська Людмила Миколаївна</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВопорушень ТА ПРАВопорушень, ПОВ'язаних з КОРУПЦІЄЮ.....	309

<i>Нестеренко Тетяна Василівна</i> ПРИЧИНИ ТА УМОВИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ВІДНОСНО ЖІНОК В УКРАЇНІ.....	316
<i>Нікітін Анатолій Анатолійович</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	327
<i>Онишкевич Ігор Андрійович</i> НАСИЛЬНИЦЬКЕ ЗНИКНЕННЯ ЯК ЗЛОЧИН ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ: ЧИ ПОТРІБЕН ВІН В УКРАЇНСЬКОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНІ?.....	339
<i>Свинаренко Юрій Павлович</i> НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ».....	350
<i>Степаненко Оксана Василівна</i> КРИМІНАЛЬНА ЗАБОРОНА ПРОЯВІВ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	356
<i>Стеценко Інна Миколаївна</i> ОСОБЛИВОСТІ ПОКАРАННЯ ЗА ПРИДБАННЯ, ОТРИМАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ ЧИ ЗБУТ МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО КРИМІНАЛЬНО ПРОТИПРАВНИМ ШЛЯХОМ. .	362
<i>Телефанко Богдан Миколайович</i> КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА, ПОВ'ЯЗАНОГО З АГРЕСІЄЮ В УКРАЇНІ.....	369
<i>Яковлева Тетяна Костянтинівна</i> ОБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ НА УТРИМАННЯ ДІТЕЙ (СТ. 164 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ).....	375

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

<i>Вайда Тарас Степанович</i> КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ПРОФІЛАКТИКА ТРАНСПОРТНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	383
<i>Венчагова Вероніка Миколаївна</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ МОЖЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ МОЛЕКУЛЯРНО- ГЕНЕТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СЛІДІВ РУК ПІСЛЯ ВИКОРИСТАННЯ ФІЗИКО-ХІМІЧНИХ МЕТОДІВ ВІЯВЛЕННЯ СЛІДІВ.....	393
<i>Дульський Олександр Леонідович</i> МЕДИЧНЕ ОСВІДУВАННЯ ЯК СПОСІБ ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: КРИМІНАЛЬНІ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ.....	401
<i>Цехан Дмитро Миколайович, Коропатов Олег Миколайович</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІД ЧАС ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	410

<i>Кувшинов Олексій Дмитрович</i> АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО УЧАСТІ СПЕЦІАЛІСТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	416
<i>Стоянов Костянтин Степанович</i> УЧАСТЬ ЗАХИСНИКА У СПРОСТУВАННІ ПІДОЗРИ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	425
<i>Федчак Ігор Андрійович</i> ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ДАНИХ (DDACTS) У ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ.....	433

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ЮРИДИЧНА ОСВІТА

<i>Волкович Олена Юріївна, Беньковський Сергій Юрійович</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ СКЛАДОВІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ДУСІ ПОВАГИ ДО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ	439
<i>Пренько Яна Олегівна</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЮРИДИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	448
<i>Севрук Вячеслав Анатолійович</i> ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН.....	454

БЕЗПЕКОВИЙ СЕКТОР ДЕРЖАВИ

<i>Шевченко Тихін Віталійович, Власенко Ігор Володимирович, Котелюх Микола Олександрович</i> АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ У СЛУЖБОВО-БОЙОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	459
<i>Джелілова Мер'єм Аліївна</i> ЗАПОБІГАННЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	466
<i>Кузніченко Оксана Валеріївна, Льченко Маргарита</i> ПОРІВНЯННЯ ДОГОВОРУ МОРСЬКОГО КРУЇЗУ ЗА ЛИТОВСЬКИМ ТА НІМЕЦЬКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ.....	476

CONTENTS

GENERAL THEORETICAL PROBLEMS OF THE STATE AND LAW

<i>Prykhodko Anna Volodymyrivna, Babin Borys Volodymyrovych, Plotnikov Oleksii Volodymyrovych</i> ECOLOGIC CONSEQUENCES OF RUSSIAN AGGRESSION: LEGAL REACTION CHALLENGES.....	13
<i>Bohatyrov Ivan Hryhorovych</i> CORRECTION AND RESOCIALIZATION OF DRUG-ADDICTED MINORS IN PLACES OF IMPRISONMENT IN UKRAINE.....	25
<i>Gurenko Maria Anatoliivna</i> STATE REGULATION OF CONSTRUCTION IN UKRAINE.....	32

ISSUES OF CIVIL, COMMERCIAL AND LABOR LAW

<i>Bailo Olena Volodymyrivna</i> RECOGNITION OF A LABOUR CONTRACT INVALID AS A WAY OF PROTECTING THE LABOR RIGHTS AND INTERESTS OF PERSONS.....	39
<i>Blinova Hanna Oleksandrivna</i> INFORMATION SYSTEM OF WASTE MANAGEMENT: CURRENT STATE OF LEGAL REGULATION AND PROSPECTS.....	45
<i>Zaiarnyi Oleh Anatoliyovych, Derkachenko Yuliia Viktorivna</i> EXPLORING PERSONAL DATA PROCESSING IN AI CHATBOTS: A CASE STUDY OF CHATGPT'S ADVANCED FEATURES.....	55
<i>Kovalevych Ihor Ihorovych</i> LEGAL ASPECTS OF REGULATING CRYPTOCURRENCY EXCHANGES IN UKRAINE... ..	63
<i>Kurman Tetiana Victorovna</i> PRODUCTION OF ORGANIC AGRICULTURAL PRODUCTS: CURRENT CHALLENGES AND PROBLEMS OF LEGISLATIVE SUPPORT	70
<i>Ovcharenko Olena Mykolayivna</i> REFORM OF THE JUDICIAL SYSTEM AND EXECUTIVE PROCEEDINGS: CHALLENGES OF POST-WAR RECONSTRUCTION OF UKRAINE.....	77
<i>Osipov Yurii Volodymyrovych</i> CONTENT AND FEATURES OF ADMINISTRATIVE JUSTICE AS AN INSTITUTION OF JUDICIAL PROTECTION OF RIGHTS, FREEDOMS AND INTERESTS IN THE SPHERE OF PUBLIC LEGAL RELATIONS.....	90
<i>Potip Mykola Mykolayovych</i> LEGAL REGULATION OF THE ACTIVITIES OF LOCAL GOVERNMENT BODIES IN THE FIELD OF DISPOSAL OF WAR WASTE.....	98
<i>Pryvydentsev Oleksandr Gennadiyovych</i> ELECTRONIC MESSAGE AS EVIDENCE IN CIVIL LITIGATION: CLASSIFICATION AND ESSENTIAL CHARACTERISTICS.....	111

<i>Ryadinska Valeriya Oleksandrivna, Epel Oksana Volodymyrivna</i> SOCIAL PROTECTION OF MILITARY PERSONNEL IN UKRAINE: WAYS OF IMPROVEMENT	123
<i>Tokareva Vira Oleksandrivna</i> EXERCISE OF FAMILY LEGAL CAPACITY OF A NATURAL PERSON USING THE INTERNET.....	134
<i>Fedoronchuk Ihor Volodymyrovych</i> PROBLEM ISSUES OF DETERMINING THE OBJECTIVE SIDE OF INTERFERING IN THE ACTIVITIES OF THE DEFENDER OR REPRESENTATIVE OF A PERSON.....	142
ADMINISTRATIVE LAW AND ADMINISTRATIVE ACTIVITY	
<i>Alekseyenko Anna, Fedorchenko Oleh Volodymyrovych, Kaminska Olena Anatoliivna</i> CONSTITUTIONAL AND LEGAL FEATURES RESPONSIBILITY IN UKRAINE ACCORDINGLY TO MODERN CONDITIONS.....	151
<i>Anokhin Andrii Mykolayovych, Pustovyi Oleksandr Oleksandrovych</i> FEATURES OF COURT PROCEEDINGS OF CASES ON ADMINISTRATIVE OFFENSES, PROVIDED BY ART. 124 OF THE CODE OF UKRAINE ON ADMINISTRATIVE OFFENSES.....	159
<i>Babenko Krystyna Petrivna</i> DIFFERENTIATION OF TAX PROCEDURES ACCORDING TO THE NATURE OF THE TAX LIABILITY.....	169
<i>Bilyakova Alla Vitaliyivna</i> LEGAL STATUS OF A JOURNALIST IN UKRAINE.....	176
<i>Boyko Vyacheslav Petrovych</i> THE PRINCIPLES OF THE INDEPENDENCE OF JUSTICE AS AN INTEGRAL FACTOR IN THE EFFECTIVE PROTECTION OF HUMAN AND CITIZEN RIGHTS AND FREEDOMS.....	183
<i>Branowicki Wiktor Volodymyrovych</i> NORMATIVE POWERS OF THE CENTRAL EXECUTIVE BODIES IN THE FIELD OF NATURE MANAGEMENT: THE CURRENT STATE OF REGULATORY SUPPORT AND WAYS TO IMPROVE IT.....	188
<i>Zhiltsov Oleksandr Leonidovych</i> CURRENT STATE OF LEGISLATIVE REGULATION OF THE LEGAL STATUS OF PUBLIC LAW LEGAL ENTITIES IN UKRAINE.....	197
<i>Zaluzhnyi Valery Fedorovych</i> MILITARY DISCIPLINARY RESPONSIBILITY: GENERAL AND THEORETICAL CHARACTERISTICS.....	204
<i>Zelinska Yana Sergeevna</i> CHARACTERISTICS OF SUBJECTS OF ABUSE OF PROCEDURAL RIGHTS IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS.....	213
<i>Karpenko Serhii Ruslanovych</i> GENERAL CHARACTERISTICS OF THE ADMINISTRATIVE-LEGAL STATUS OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP ENTITIES IN THE SPACE INDUSTRY OF UKRAINE.....	221

<i>Kobko Yevhen Vasylovych</i> ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT OF HUMAN RIGHTS DURING THE ARMED CONFLICT IN UKRAINE.....	230
<i>Kovbas Ihor Vasyliovych, Vitaliy Oleksandrovich Koval</i> CONCEPTS, SIGNS AND ESSENCE OF ADMINISTRATIVE SERVICES IN UKRAINE...	236
<i>Korinnyi Sergii, Zadnipryana-Korinna Mariana Yuriivna</i> JUDICIARY IN MODERN REALITIES.....	244
<i>Koropatov Oleh Mykolaiovych, Tryhub Sergiy Mykolaiovych</i> METHODS OF ACTIVITY OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE ON COMBATING ILLICIT TRAFFICKING OF NARCOTIC DRUGS, PSYCHOTROPIC SUBSTANCES AND PRECURSORS.....	252
<i>Rahimov Faig</i> DEVELOPMENT OF PUBLIC SERVICE IN UKRAINE: BETWEEN NATIONAL TRADITION AND EUROPEAN EXPERIENCE.....	258
<i>Fomichov Kostiantyn Serhiiovych</i> LEGAL BASIS OF STATE POLICY FOR THE FORMATION AND IMPLEMENTATION MECHANISM OF SOCIAL SECURITY FOR PERSONS WITH DISABILITIES.....	264
<i>Chernov Mykola Mykolayovych</i> CERTAIN ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECTS OF PROTECTION AND DEFENSE OF PUBLIC SECURITY IN UKRAINE.....	273
<i>Shevchuk Oleksandr Mikhailovich, Kovtun Maryna Serhiivna, Spasenko Viktoriia Oleksandrivna</i> SOME ASPECTS OF THE INTRODUCTION OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES PERSONNEL MANAGEMENT IN THE CIVIL SERVICE.....	280
<i>Shpak Yurii Stanislavovych</i> THE LEGAL REGIME OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROTECTION OF AGRICULTURAL LANDS IN UKRAINE.....	288
<i>Yumoranov Denys Ihorovych</i> METHODS OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION IN THE GAS SUPPLY SPHERE.....	293

PROBLEMS OF CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY

<i>Zaverukha Oleg Bohdanovych</i> CAUSES OF CONFLICTS IN TAX RELATIONS.....	301
<i>Kolodin Denis Oleksiyovych, Abakina-Pilyavska Lyudmila Mykolaivna</i> SEPARATE QUALIFICATION ISSUES OF CRIMINAL CORRUPTION OFFENSES AND CORRUPTION RELATED OFFENSES.....	309
<i>Nesterenko Tetyana Vasylivna</i> REASONS AND CONDITIONS THAT AFFECT DOMESTIC VIOLENCE AGAINST WOMEN IN UKRAINE.....	316
<i>Nikitin Anatolii Anatoliyovych</i> ENSURING HUMAN RIGHTS IN THE FIELD OF NATIONAL SECURITY UNDER THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW.....	327

<i>Onyshkevych Ihor Andriyovych</i>	
ENFORCED DISAPPEARANCE AS A CRIME AGAINST HUMANITY: IS IT NEEDED IN THE UKRAINIAN CRIMINAL LAW?.....	339
<i>Svynarenko Yurii Pavlovich</i>	
SCIENTIFIC APPROACHES TO DEFINING THE CONCEPT OF "RESOCIALIZATION OF CONVICTS".....	350
<i>Stepanenko Oksana Vasylivna</i>	
CRIMINAL PROHIBITION OF MANIFESTATIONS OF DOMESTIC VIOLENCE UNDER THE LEGISLATION OF FOREIGN STATES.....	356
<i>Stetsenko Inna Mykolaivna</i>	
PECULIARITIES OF PUNISHMENT FOR ACQUISITION, RECEIPT, STORAGE OR SALE OF PROPERTY OBTAINED BY CRIMINAL ILLEGAL MEANS.....	362
<i>Telefanko Bohdan Mykolayovych</i>	
CRIMINAL LAW REGULATION OF SEXUAL VIOLENCE RELATED TO AGGRESSION IN UKRAINE.....	369
<i>Yakovleva Tetiana Kostiantynivna</i>	
OBJECTIVE SIGNS OF AVOIDANCE OF CHILD SUPPORT PAYMENT (ART. 164 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE).....	375

**CRIMINAL PROCEEDINGS AND FORENSIC SCIENCE;
OPERATIVE-SEARCH ACTIVITY**

<i>Vaida Taras Stepanovych</i>	
CRIMINOLOGY CHARACTERISTICS OF OFFENSES IN THE FIELD OF ROAD SAFETY AND PREVENTION OF TRANSPORT CRIME IN CONDITIONS OF MARTIAL LAW.....	383
<i>Venchahova Veronika Mykolaivna</i>	
SOME ISSUES OF THE POSSIBILITY OF CONDUCTING MOLECULAR GENETIC RESEARCH OF HANDPRINTS AFTER THE USE OF PHYSICAL AND CHEMICAL METHODS OF TRACE DETECTION.....	393
<i>Dulskyi Oleksandr Leonidovych</i>	
MEDICAL EXAMINATION AS A METHOD OF COLLECTING OF PROOFS DURING PRE-TRIAL INVESTIGATION: CRIMINAL PROCEDURAL AND FORENSIC ASPECTS.....	401
<i>Tsekhan Dmytro Mykolayovych, Koropatov Oleh Mykolaiovych</i>	
SOME ISSUES REGARDING DISCIPLINARY LIABILITY OF POLICE OFFICERS DURING MARTIAL LAW.....	410
<i>Kuvshinov Oleksiy Dmytrovych</i>	
CURRENT DIRECTIONS FOR THE IMPROVEMENT OF CRIMINAL PROCEDURAL LEGISLATION REGARDING THE PARTICIPATION OF A SPECIALIST IN CRIMINAL PROCEEDINGS.....	416
<i>Stoianov Kostiantyn Stepanovych</i>	
ADVOCATE'S PROCEDURAL ACTIVITY OF REFUTING SUSPICION AT THE STAGE OF PRE-TRIAL INVESTIGATION.....	425

Fedchak Ihor Andriyovych
PRACTICAL ASPECTS OF USING THE DATA-DRIVEN LAW ENFORCEMENT
MODEL (DDACTS) IN CRIME PREVENTION POLICING.....433

LEGAL PSYCHOLOGY AND LEGAL EDUCATION

Volkovych Olena Yuriiivna, Benkovskyyi Serhii Yuriyovych
CONCEPTUAL COMPONENTS OF NATIONAL-PATRIOTIC EDUCATION
OF STUDENTS IN THE SPIRIT OF RESPECT FOR THE CONSTITUTION OF UKRAINE.....439

Prengo Yana Olehivna
PROBLEM ISSUES OF ONLINE EDUCATION OF FOREIGN LANGUAGE
LEARNING FOR LEGAL ADVICE.....448

Sevruk Viacheslav Anatoliyovych
PEDAGOGICAL CULTURE OF FUTURE GROUND ARMY OFFICERS
IN THE PROCESS OF STUDYING HUMANITARIAN DISCIPLINES.....454

THE SECURITY SECTOR OF THE STATE

*Shevchenko Tikhin Vitaliiiovych, Vlasenko Ihor Volodymyrovych,
Kotelyukh Mykola Oleksandrovych*
ANALYSIS OF THE USE OF UNMANNED AERIAL VEHICLES IN THE OFFICIAL
AND COMBAT ACTIVITIES OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE.....459

Dzhelilova Mieriem Aliivna
PREVENTION OF ORGANIZED CRIME AT THE REGIONAL LEVEL
UNDER MARTIAL LAW.....466

Kuznichenko Oksana Valeriivna, Ilchenko Margaryta
COMPARISON OF THE SEA CRUISE CONTRACT
UNDER LITHUANIAN AND GERMAN LAW.....476

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2023.29.49>

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІД ЧАС ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Цехан Дмитро Миколайович,
доктор юридичних наук, професор,
доцент кафедри криміналістики
(Національний університет «Одеська
юридична академія», м. Одеса, Україна)
orcid.org/0000-0001-6503-6985

Коропатов Олег Миколайович,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри адміністративного
права та адміністративного процесу
(Херсонський факультет Одеського
державного університету внутрішніх
справ, м. Одеса, Україна)
orcid.org/0000-0001-6027-3391

Рівень правопорядку і законності в державі та суспільстві певною мірою залежить від ефективності виконання працівниками Національної поліції України завдань, що на них покладені державою.

Важливою гарантією належного виконання працівниками поліції своїх службово-трудо-вих обов'язків є інститут юридичної відповідальності, зокрема дисциплінарної.

Взагалі, дисциплінарна відповідальність - це один з видів юридичної відповідальності й одна з правових форм впливу, що виражаються в застосуванні роботодавцем, який наділений дисциплінарною владою, дисциплінарних санкцій до працівника, який вчинив дисциплінарний проступок [1, с. 79].

Враховуючи тематику нашої статті, дисциплінарна відповідальність поліцейських - це, особливий вид юридичної відповідальності, який передбачає застосування до поліцейських санкцій негативного дисциплінарного характеру за вчинення ними дій, що суперечать нормам чинного законодавства.

Дисциплінарна відповідальність настає також за бездіяльність поліцейського, тобто не вчинення ним дій, які він має здійснити відповідно до норм діючих нормативно-правових актів.

Дисциплінарна відповідальність працівників Національної поліції України характеризується тим, що: 1) поліцейські є носіями спеціальної дисциплінарної відповідальності; 2) зміст дисциплінарного правопорушення поліцейських є ширшим, ніж у загальних суб'єктів права; 3) коло дисциплінарних стягнень, які застосовуються до поліцейських є ширшим, ніж коло стягнень, що застосовуються до працівників, які несуть дисциплінарну відповідальність лише за КЗпП; 4) специфічний порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності; 5) поліцейські України притягаються до дисциплінарної відповідальності у разі вчинення будь-якого правопорушення (кримінального, адміністративно-правового, дисциплінарного).

Під час дії режиму воєнного стану змінився порядок притягнення поліцейських до дисциплінарної відповідальності: 1) службове розслідування відносно поліцейського

може здійснювати уповноважена особа- керівник самостійно; 2) змінено строки проведення службового розслідування- від 15 до 30 діб; 3) змінено порядок оскарження поліцейським прийнятого рішення та ін., що має, як позитивні так і негативні наслідки.

Ключові слова: юридична відповідальність, поліція, дисциплінарна відповідальність, дисциплінарне провадження, режим воєнного стану.

SOME ISSUES REGARDING DISCIPLINARY LIABILITY OF POLICE OFFICERS DURING MARTIAL LAW

Tsekhan Dmytro Mykolayovych,
orcid.org/0000-0001-6503-6985
Doctor of Legal Sciences, Professor,
Associate Professor of Department of
Criminalistics
(National University «Odesa Law
Academy», Odesa, Ukraine)

Koropatov Oleh Mykolaiovych,
orcid.org/0000-0001-6027-3391
Candidate of Legal Sciences, Associate
Professor, Head of the Department of
Administrative Law and Administrative
Process
(Kherson Faculty of Odessa State
University of Internal Affairs, Odesa,
Ukraine)

The level of law and order in the state and society to a certain extent depends on the effectiveness of the performance by the National Police of Ukraine of the tasks assigned to them by the state.

An important guarantee of proper performance by police officers of their official and labor duties is the institution of legal responsibility, in particular disciplinary.

In general, disciplinary liability is one of the types of labor and legal liability and one of the legal forms of influence, expressed in the application by an employer who is endowed with disciplinary power, disciplinary sanctions against an employee who has committed a disciplinary offense.

Given the subject of our article, disciplinary liability of police officers is a special type of legal liability, which provides for the application of negative disciplinary sanctions to police officers for committing actions contrary to the norms of current legislation.

Disciplinary liability also occurs for the inaction of a police officer, that is, for not committing actions that he must perform in accordance with the norms of current regulations.

Disciplinary liability of employees of the National Police of Ukraine is characterized by the fact that: 1) police officers are carriers of special disciplinary responsibility; 2) the content of the disciplinary offense of police officers is broader than that of general subjects of law; 3) the range of disciplinary penalties applied to police officers is wider than the range of penalties applied to employees who bear disciplinary responsibility only under the Labor Code; 4) specific procedure for bringing to disciplinary liability; 5) police officers of Ukraine are brought to disciplinary responsibility in case of committing any offense (criminal, administrative, legal, disciplinary).

During the martial law regime, the procedure for bringing police officers to disciplinary liability has changed: 1) an official investigation against a police officer can be carried out

by an authorized person-manager independently; 2) the terms of the official investigation have been changed - from 15 to 30 days; 3) the procedure for appealing a decision by a police officer has been changed, etc., which has both positive and negative consequences.

Key words: legal responsibility, police, disciplinary liability, disciplinary proceedings, martial law.

Постановка проблеми. 24 лютого 2022 р. відбулося широкомасштабне вторгнення в Україну збройних сил російської федерації, що й досі триває. На підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України [2], Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [7], Президент України постановив вести в Україні воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 р. [8].

Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» було не лише введено воєнний стан, а й тимчасово (на період дії правового режиму воєнного стану) передбачено можливість обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина. Саме обмеження конституційних прав і свобод людини в межах їх компетенції покладалося на представників правоохоронних органів, в тому числі і на поліцейських: затримання осіб під час дії комендантської години, перевірка автомобілів та осіб, що ними керують, вилучення автотранспортних засобів, відсторонення від керування транспортними засобами та ін.

Воєнний стан як особливий правовий режим передбачає певні зміни у функціонуванні органів державної влади, у тому числі й у діяльності Національної поліції України. Враховуючи існуючі загрози, звичний порядок виконання окремих повноважень працівників поліції змінився, зокрема змінився порядок несення служби, виконання функціональних обов'язків, вимушене переміщення особового складу за межі дії підрозділу поліції, застосування табельної та іншого виду вогнепальної зброї, несення служби на окупованих територіях тощо. Не завжди дії поліцейських відповідали встановленим правилам поведінки, під час дії режиму воєнного стану: поліцейські самостійно, без поважних причин, залишали місце несення служби, зловживали службовим становищем, застосовували не законно заходи фізичного впливу, панікували, не виконували покладені на них функціональні обов'язки. І ці факти стали підставами порушення дисциплінарних проваджень відносно поліцейських.

Мета статті – здійснити аналіз питань дисциплінарної відповідальності поліцейських під час дії режиму воєнного стану в Україні.

Виклад основного матеріалу. Поліцейський як посадова особа, що наділена державно-владними повноваженнями, а також як громадянин, під час несення служби та у буденному житті, повинен неухильно дотримуватися службової дисципліни, безпеліційно і точно виконувати вимоги всіх нормативно-правових приписів. За невиконання або неналежне виконання вимог нормативно-правових приписів працівники Національної поліції України притягаються до юридичної відповідальності [1, с. 26].

Юридична відповідальність конкретного працівника поліції є гарантією виконання ним належним чином службових обов'язків та не порушення режиму законності, службової дисципліни.

В Конституції України [2] зазначено, що лише закон може визначати діяння, які є дисциплінарними правопорушеннями, та встановлювати відповідальність за них. Цей припис указує на значущість дисциплінарної відповідальності для українського суспільства та системи відносин, які в ньому складаються.

Однак в Конституції України, як і в багатьох інших нормативних актах, не закріплено визначення дисциплінарної відповідальності. Поняття дисциплінарної відповідальності наведено на сторінках української юридичної енциклопедії. Згідно з нею

дисциплінарна відповідальність є «видом юридичної відповідальності, яка полягає в обов'язку працівника відповідати перед роботодавцем за дисциплінарний проступок і зазнавати дисциплінарних санкцій» [3, с. 117].

За одне таке правопорушення може бути накладено лише одна санкція. Згідно зі статтею 147 Кодексу законів про працю України- санкції (стягнення) бувають таких двох видів, як догана та звільнення. Однак зазначається, що додаткові види стягнень можуть бути закріплені в статутах, наприклад, відповідно до ст. 13 Дисциплінарного статуту Національної поліції України [4] це може бути: зауваження, догана, сувора догана, попередження про неповну службову відповідність тощо, інших нормативних актах, наприклад, відповідно до Закону України «Про прокуратуру» це може бути заборона на строк до одного року на переведення до органу прокуратури вищого рівня чи на призначення на вищу посаду в органі прокуратури, в якому прокурор обіймає посаду тощо.

Хоча сам термін «дисциплінарна відповідальність» не закріплений у законодавстві, однак учені виокремлюють деякі його риси, аналізуючи приписи різних нормативно-правових актів (зокрема, Кодекс законів про працю України). Тривалий час одним з усталених був підхід, згідно з яким дисциплінарна відповідальність визначається як обов'язок працівників зазнати юридичних несприятливих наслідків у формі санкцій особистого характеру за вчинення дисциплінарного проступку в порядку і на умовах, передбачених трудовим законодавством. Із часом учені почали вести мову про поділ дисциплінарної відповідальності на загальну та спеціальну. Обґрунтування такого поділу ми бачимо, зокрема, в роботі К. В. Коваленко [5, с. 235].

Загальна дисциплінарна відповідальність закріплюється положеннями Кодексу законів про працю, а щодо спеціальної, то вона закріплена іншими нормативними актами, так, Законом України «Про державну службу», дисциплінарними статутами, положеннями про дисципліну, іншими спеціальними нормативно-правовими актами. На думку науковців, ці акти визначають більш широке коло діянь, за які спеціальний суб'єкт дисциплінарного правопорушення зазнає стягнення. Ми погоджуємося з думкою О. С. Літошенко, який розмежовує загальну та спеціальну дисциплінарну відповідальність, спираючись на такий критерій, як відносини між особою, що накладає стягнення, та особою, яка підлягає йому. Коли йдеться про загальну дисциплінарну відповідальність (відповідальність за трудовим правом), то такий зв'язок виявляється у наявності трудових відносин, а коли про спеціальну – у наявності відносин службового підпорядкування [6, с. 55].

Різні аспекти питання дисциплінарної відповідальності поліцейських (працівників міліції) досліджувались у наукових працях О. М. Бандурки, Ю. П. Битяка, К. Г. Гарбузюка, Д. Є. Жеребцова, О. Л. Жильцова, О. Т. Зими, Л. І. Каленіченко, К. В. Коваленка, Т. О. Коломоець, А. Т. Комзюка, О. В. Кузьменко, О. С. Літошенка, Н. В. Медведенко, Л. В. Могілевського, Х. П. Ярмачі тощо. Попри численні наукові розробки, питання дисциплінарної відповідальності поліцейських потребують глибокого аналізу і вивчення.

Наша країна перебуває зараз у нових реаліях – у стані нав'язаної війни, що матиме суттєвий вплив на питання дисциплінарної відповідальності поліцейських.

Дисциплінарна відповідальність поліцейських регламентується нормами наступних правових актів: Конституції України, Кодексів України: адміністративного судочинства, про адміністративні правопорушення, кримінального, цивільного, Законів України: «Про запобігання корупції», «Про Національну поліцію», «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України», «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність)» та ін.

15 березня 2022 року Президентом України підписано Закон України «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану». Розділ 5 вказаного нормативного акту присвячений питанням службового розслідування в період дії воєнного стану. Так, в період дії режиму воєнного стану службове розслідування за фактом порушення поліцейським службової дисципліни може проводитися як дисциплінарною комісією, так і однією особою, у тому числі безпосередньо уповноваженим керівником, який одноособово здійснює передбачені Статутом повноваження дисциплінарної комісії, що зменшило

Крім того, зменшено строки проведення службового розслідування: службове розслідування має бути завершено протягом 15 календарних днів з дня його призначення уповноваженим керівником. У разі потреби цей строк може бути продовжений керівником, який призначив службове розслідування, але не більш як на 15 календарних днів. В Законі України про Дисциплінарний статут Національної поліції України, ці строки були відповідно 30 та 60 діб [9].

За результатами службового розслідування уповноважена особа складає висновок. У разі проведення службового розслідування безпосередньо керівником, який його призначив, висновок не складається, а обставини вчинення дисциплінарного проступку відображаються в наказі про притягнення до дисциплінарної відповідальності або в довідці про відсутність в діях поліцейського ознак дисциплінарного проступку.

Під час спілкування з поліцейськими різних регіонів України, які були звільнені з лав Національної поліції України, встановлено, що службове розслідування проводилось виключно керівником підрозділу поліції, при цьому строки проведення службового розслідування складала від 3 до 5 діб. Більша частина службових розслідувань проводила за фактом не прибуття поліцейських за місцем проходження служби. При цьому, 95% відсотків працівників було звільнено з лав Національної поліції України, що вказує на зловживання керівниками дисциплінарною владою і необ'єктивністю прийняття рішення.

Аналіз постанов щодо поновлення працівників поліції (683 постанови), з яких 493 справи, за фактом винесення рішення безпосередньо уповноваженим керівником органу Національної поліції України, що дає можливість запропонувати внести зміни до п. 2. статті 26 вказаного Закону [9] відносно проведення службових розслідувань виключно дисциплінарними комісіями.

Діяльність, повноваження, склад дисциплінарних комісій в Національній поліції України визначаються «Положення про дисциплінарні комісії в Національній поліції України» [10].

Дисциплінарна комісія створюється із числа поліцейських та інших працівників органу (підрозділу) поліції, у якому призначено службове розслідування, або працівників інших органів (підрозділів) поліції за наявності згоди їхніх керівників, які мають відповідні знання та досвід служби (роботи) в поліції або відповідну фахову підготовку щодо предмета проведення службового розслідування.

У разі проведення службового розслідування за відомостями про порушення поліцейським конституційних прав і свобод людини і громадянина до складу дисциплінарних комісій можуть також включатися представники громадськості, які мають бездоганну репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет.

Включення представників громадськості до складу дисциплінарної комісії здійснюється за рішенням уповноваженого керівника.

Для ефективною і неупередженою роботи дисциплінарної комісії, відповідно до норм «Положення про дисциплінарні комісії в Національній поліції України» [10], пропонуємо передбачити обов'язкове включення представників громадськості до складу дисциплінарних комісій

Висновки. Аналіз дисциплінарної відповідальності поліцейських під час дії режиму воєнного стану дає можливість констатувати наступне:

1. При застосуванні дисциплінарної відповідальності відносно поліцейських необхідно суворо дотримуватися вимог спеціального законодавства. Не допускати зловживання дисциплінарною владою з боку керівників.

2. Проведення службових розслідувань дисциплінарних проступків поліцейських під час дії режиму воєнного стану здійснювались на підставі п. 2 статті 26 Закону України «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану» [9] як дисциплінарними комісіями, так і однією особою, у тому числі безпосередньо уповноваженим керівником. Аналіз постанов щодо поновлення працівників поліції (683 постанови), з яких 493 випадки, за фактом винесення рішення безпосередньо уповноваженим керівником органу Національної поліції України, що дає можливість запропонувати внести зміни до п. 2. статті 26 вказаного Закону [9] відносно проведення службових розслідувань виключно дисциплінарними комісіями.

3. у п. 7 розділу 1 «Положення про дисциплінарні комісії в Національній поліції України» затвердженого Наказом МВС України № 893 від 07.11.2018 року передбачити обов'язкове включення представників громадськості до складу дисциплінарних комісій.

Список використаних джерел:

1. Каленіченко Л. І. Місце і роль національної поліції України у механізмі реалізації юридичної відповідальності Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття. Харків, 2020. С.26-29.

2. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 1996. № 30. Ст. 141. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/96-80> (дата звернення: 20.06.2023).

3. Шемшученко Ю. С., Касяненко Ю. Я., Зяблюк М. П. Юридична енциклопедія // Юридична енциклопедія: В 6 т. / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін. Київ., 2004. Т. 2: 768 с.

4. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15 березня 2018 року № 2337-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (дата звернення: 20.05.2023).

5. Коваленко К.В. Загальна та спеціальна дисциплінарна відповідальність. *Форум права*. 2008. № 2. С. 231–236.

6. Літошенко О.С. Адміністративна відповідальність в системі юридичної відповідальності : дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 199 с.

7. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 червня 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 20.06.2023).

8. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2> (дата звернення: 20.05.2023).

9. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану : Закон України від 15 березня 2022 р. № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text> (дата звернення: 20.05.2023).

10. Положення про дисциплінарні комісії в Національній поліції України: затверджено Наказом МВС України №893 від 07.11.2018 року URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1356-18#n4>

УДК 343.14 (477)

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2023.29.50>

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО УЧАСТІ СПЕЦІАЛІСТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Кувшинов Олексій Дмитрович,
аспірант
(Луганський навчально-науковий
інститут імені Е.О. Дідоренка
Донецького державного університету
внутрішніх справ)

Наукова публікація присвячена питанню удосконалення положень чинного національного кримінального процесуального законодавства щодо правової регламентації участі спеціаліста у кримінальному провадженні.

Зазначається, що сучасний стан правового регулювання у вказаній сфері суспільних відносин є задовільним, адже висновок спеціаліста є процесуальним джерелом доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки (ч. 1 ст. 298-1 КПК України) з застереженням, що таке процесуальне джерело доказів не може бути використане у кримінальному провадженні щодо злочину, окрім як на підставі ухвали слідчого судді, яка виноситься за клопотанням прокурора.

З метою підвищення ефективності та дотримання строків досудового розслідування пропонується поширити повноваження спеціаліста надавати висновки з питань, що належать до сфери його знань, на досудове розслідування всіх кримінальних правопорушень, для чого необхідно внести відповідні зміни до ч. 2 та ч. 4 ст. 71 КПК України.

Крім того, пропонується внести зміни до ч. 2 ст. 84 КПК України, а саме – включити до переліку процесуальних джерел доказів висновки спеціалістів.

Також обґрунтовується необхідність внесення змін до КПК України щодо правової регламентації права особи звернутись до слідчого, прокурора з клопотання про проведення експертизи у випадку незгоди із висновком спеціаліста (по аналогії із досудовим розслідуванням кримінальних проступків).

З метою удосконалення інформаційного обміну між органами досудового розслідування пропонується створити Реєстр спеціалістів, які залучені до участі у кримінальному провадженні, порядок ведення якого затвердити спільним наказом Офісу Генерального прокурора та органів публічної адміністрації, до складу яких входять слідчі підрозділи та підрозділи дізнання.

Акцентовано увагу на необхідності проведення окремого дослідження питання участі спеціаліста у кримінальному провадженні з метою наукового обґрунтування доцільності розширення повноважень спеціаліста з урахуванням зарубіжного досвіду, національної судової практики та практики Європейського суду з прав людини.

Ключові слова: спеціаліст, законодавство, розслідування, висновок, експертиза, докази, провадження, спеціальні знання, судова практика, удосконалення.

CURRENT DIRECTIONS FOR THE IMPROVEMENT OF CRIMINAL PROCEDURAL LEGISLATION REGARDING THE PARTICIPATION OF A SPECIALIST IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Kuvshinov Oleksiy Dmytrovych,
Postgraduate Student
(E.O. Didorenko Luhansk Educational and
Scientific Institute of the Donetsk State
University of Internal Affairs)

The scientific publication is devoted to the issue of improving the provisions of the current national criminal procedural legislation regarding the legal regulation of the participation of a specialist in criminal proceedings.

It is noted that the current state of legal regulation in the indicated sphere of public relations is satisfactory, because the specialist's opinion is a procedural source of evidence in criminal proceedings on criminal misdemeanors (Part 1 of Article 298-1 of the Criminal Procedure Code of Ukraine) with the caveat that such a procedural source of evidence cannot be used in the criminal proceedings regarding the crime, except on the basis of the decision of the investigating judge, which is issued at the request of the prosecutor.

In order to improve the efficiency and compliance with the terms of the pre-trial investigation, it is proposed to extend the specialist's authority to provide opinions on issues related to his area of expertise to the pre-trial investigation of all criminal offenses, for which it is necessary to make appropriate changes to Part 2 and Part 4 of Article 71 of the Criminal Procedure Code of Ukraine.

In addition, it is proposed to amend Part 2 of Art. 84 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, namely, to include the conclusions of specialists in the list of procedural sources of evidence.

It also substantiates the need to make changes to the Criminal Procedure Code of Ukraine regarding the legal regulation of the right of a person to apply to an investigator, a prosecutor with a request for an expert examination in case of disagreement with a specialist's opinion (by analogy with the pre-trial investigation of criminal misdemeanors).

In order to improve the information exchange between pre-trial investigation bodies, it is proposed to create a Register of specialists involved in criminal proceedings, the procedure for which should be approved by a joint order of Office of the Prosecutor General and bodies of public administration, which include investigative units.

Attention is focused on the need to conduct a separate study of the specialist's participation in criminal proceedings in order to scientifically substantiate the need to expand the specialist's powers, taking into account foreign experience, national judicial practice and the practice of the European Court of Human Rights.

Key words: specialist, legislation, investigation, conclusion, expertise, evidence, proceedings, special knowledge, judicial practice, improvement.

Вступ. Суспільні відносини в постіндустріальному суспільстві все більше ускладнюються, відбувається поступовий процес їх цифровізації: користувач соціальних послуг скрізь залишає цифрові сліди – здійснюючи переписку або пошук інформації в Інтернет, попадаючи в об'єктиви камер зовнішнього відеоспостереження, здійснюючі банківські операції, отримуючи цифрові адміністративні послуги тощо. Окрім зручних та вже звичних сервісів нові технології зумовили появу високотехнологічної злочинності, яка використовує досягнення технологічного прогресу, можливостей Інтернет, електронного банкінгу для вчинення кримінальних правопорушень.

Наукове видання

Юридичний бюлетень

Науковий журнал

Випуск 29

Формат 60×84/8. Гарнітура Book Antiqua.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 56,50
Замов. № 0823/521. Наклад 300 прим.

Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1
Телефон +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.